

RYSZARD POBÓG

ŻOŁNIERSKIE STROFY

Nakładem tygodnika "Odsiecz — Polska
Walcząca w Ameryce"

RYSZARD POBÓG

ŻOŁNIERSKIE STROFY

Ze zbiorów
Mariani Janiny TRECZ

Nakładem tygodnika "Odsiecz — Polska
Walcząca w Ameryce"

Windsor, Ont. 1942.

WIERZĘ

*Wierzę w potęgę naszej polskiej mowy,
Wierzę w niezłomną moc polskiego ducha,
Wierzę w Najświętszą Pannę z Częstochowy,
Wierzę, że smutnych modlitw naszych słucha.*

*Wierzę w ofiarę tych, co już polegli,
I tych co patrzą w lufy karabinów,
Wierzę w łzy matek, cięższe od grud ziemi,
Które opadły na trumny ich synów.*

*Wierzę w zwycięstwo naszej słusznej sprawy,
W naszą historię, wykutą w pomnikach,
W prawo do zemsty, prawo do odwetu
I w celność ręki polskiego lotnika.*

*Wierzę w to wszystko, tak jak w niebo w górze,
I wierzę w mundur, żołnierski, polowy,
Wierzę, że będę w tym samym mundurze
Szedł w defiladzie — na Placu Zamkowym.*

Windsor, 1941.

DALEKA DROGA

*Daleka droga do naszego domu
I do Ojczyzny też droga daleka,
Ale nam Boże przecież nie odmówisz
Szczęśliwej chwili powrotu doczekać.*

*Daleka droga do ruin Warszawy,
Do szarej Wisły, która płynie łzami,
Lecz Ty nam, Boże, zbłądzić nie pozwolisz,
Tęczę wolności rozpalisz nad nami.*

*Daleka droga do bliskich, do swoich,
Ale w tę drogę wyruszyć nam pilno,
A Ty, raz jeszcze, pokażesz nam Boże
Nasz Lwów i Kraków, i Gdynię, i Wilno.*

*Daleka droga do chabrów błękitnych,
Które zakwitły na bitewnych polach,
Lecz my tam jeszcze odmówimy pacierz —
Błogostaw Boże. Dziej się Twoja woła.*

Windsor, 1941.

WIERSZ O ZIELONEJ GRANICY

*Tam za rzeką, za wierzbą, za borem,
Gdzie się słowik swym śpiewem zachwycał,
Księżycowym minęła wieczorem
Nasza pierwsza, zielona granica.*

*Gdzie się słowik swym śpiewem zachwycał
Były ścieżki, którymi iść trzeba,
Była taka zielona granica,
Która wiodła zbłąkanych do nieba.*

*Księżycowym minęła wieczorem,
Gdzieś o gwiazdy odbiła się echem
I zamarła krwi twojej kolorem,
Twoim smutnym, bezradnym uśmiechem.*

*Nasza pierwsza, zielona granica
W nieskończoność się kiedyś wydłuży —
I odnajdę cię w magii księżyca
Towarzyszu tragicznej podróży.*

Windsor, 1941.

W A R S Z A W O !

*Był taki dzień, że o świcie
Nie zbudziły, jak zawsze, Warszawy
Wozy z mlekiem.
Na rogatkach ustawiono zasieki
A w nocy, długo, bez przerwy,
Dudniły po bruku
Dywizjony artylerii.*

*Sprawa była prosta, nie inaczej.
Nie było w oczach rozpaczy,
Nie było niepokoju.
Każdy już wiedział w owej chwili,
Że do krwi ostatka,
Do ostatniego naboju —
Będą się bili.*

*Batalion za batalionem
Szła piechota na pozycje.
Czerwono-złote liście
Żegnały lato złudzeń.
Stalowi w hełmach szli ludzie,
Słońce mieli w oczach,
A w karabinach kwiaty.*

*Pod Modlinem i Pruszkowem,
Pod Raszynem,
Po pierwszej salwie armatniej
Umilkły ptaki w lesie.
Hukiem dział powitała Warszawa
Złotą, polską jesień. . .*

*Potem przyszła znajoma,
Stara, łysa Kostucha
I zaczęła myszkować,
Węszyć, pukać i szukać.*

*Szyby wszystkie wytłukła,
Dziury ryła na ziemi
I w bezsilnej wściekłości
Gryzła mury kamienic.*

*Śmiał się Wicek warszawski,
Oczy chłop miał błękitne,
Zmykaj — groził — chorobo,
Bo po mordzie cię wytnę!*

*Poszła baba na linię
Patrzy, oczom nie wierzy —
Leżą chłopcy w okopach,
Śmieją z niej się najszczerzej.*

*Zakasała rękawy
I do kosy się wzięła,
A tu chłopcy śpiewają,
Że Polska nie zginęła!*

*Ustawili maszynkę
I zaczęli w nią chlastać —
W garść się wzięła Kostucha,
Szybko zwiąta do miasta.*

*Spojrzał Wicek warszawski,
A tu baba, cholera,
Siadła sobie na czołgu
I do miasta się wdziera.*

*Chwycił butlę z benzyną,
Walnął w pancierz ze stali,
Zazgrzytała Kostucha —
A tu czołg już się pali!*

*Stoi matka nad Wickiem,
Stoi cicho. Nie płacze.
A on jeszcze coś szepce:
Tom go, mamó, uraczył!*

*Przyszli chłopcy z Powiśla,
Zazdrość pali im oczy,
Ano — mówią nad Wickiem —
Miał benzynę, to skoczył.*

*... I tak było już codzien.
Jeden Wicek im zginął,
To się znalazł wnet drugi
I też latał z benzyną.*

*Rosły białe krzyżyki,
Coraz bujniej i szerzej,
Zasypiali pod nimi
Bez mundurów żołnierze.*

*I wierzyli najświęcej,
Śnią dziś o tym błękitnie,
Że z krwi Polska powstanie,
Z krwi wolnością zakwitnie.*

*Aż przyszedł dzień, gdy na krótkiej fali
Radiostacji warszawskiej
Zachrypił głos rzucił w eter:*

*Całe miasto się pali!
Giną dzieci i kobiety! !
Braknie amunicji do dział! ! !*

*To prezydent Starzyński
Ostatnim krzykiem rozpaczy,
Ostatnim apelem do świata,
Żegnał ukochane miasto,
Żegnał . . . "Warszawę w kwiatach".*

*I znów szła piechota.
Przed Grobem Nieznanego Żołnierza
Defilowali Bohaterzy.*

*Nim z za chmury dymów
Świt wypłynął —
Na Placu Piłsudskiego urosły
Stosy karabinów.*

*Tak się ziścił w tragicznej,
Ostatniej defiladzie —
Bohaterski sen o potędze,
Sen o szpadzie.*

Warszawo!

*Warszawo, w męczeństwie swoim święta!
Nie zbraknie nam gorącej krwi,
By cię pomścić i pamiętać.*

*Nie zapomnimy nigdy
Morza łez wylanych,
Gruzów i zgliszcz.
Bagnetami zażądamy okupu
Za czterdzieści tysięcy trupów!*

Nie zapomnimy — —

*Kto mordował rannych w szpitalach,
Kto świątynie twoje podpałał,
Kto cię depce i poniewiera,*

Nie zapomnimy — —

O grobach na skwerach!

*Wrócimy, Warszawo, jak mściciele!
Znów się zbudzisz cała w sztandarach,
Znów ulice przystroisz w zieleń,
A dzwon z katedralnej wieży
Powita polskich żołnierzy!*

Warszawo,

*Warszawo okryta żałobą —
Prezentujemy broń,
Na baczość stajemy przed Tobą.*

Wilno, 1940.

KOŁYSANKA

*Śpij, towarzyszu,
Śpij przyjacielu,
Druhu kochany —*

*Nad twoim grobem
Wiatr już pochylił
Krzyżyk drewniany.*

*Nad twoim grobem
Deszcz chyba tylko
Jesienią płacze —*

*Nad twoim grobem
Klęczą w milczeniu
Ludzkie rozpacze.*

*Śpij, towarzyszu,
Śpij, przyjacielu,
Żołnierzu wierny —*

*Z ofiary twojej
Powstaje polski
Hufiec pancerny.*

*Rzucimy jeszcze
W ostatnim boju
Wszystko na kartę,*

*Aby zaciągnąć
Przed grobem twoim
Żołnierską wartę.*

*Aby ogłosić
Srebrnym hejnałem
Z Mariackiej wieży,*

*Że oto znowu
Idą kolumny
Polskich żołnierzy.*

*Śpij, towarzyszu,
Śpij przyjacielu,
I bądź spokojny,*

*Bo my zrodzeni
Z nędzy i głodu,
Z bólu i wojny.*

*Nam żadna krzywda
I żadna męka
Dziś nie nowina —*

*Nam żadna zbrodnia,
Żadne cierpienie
Karków nie zgina.*

*Śpij, towarzyszu,
Pobudki czekaj,
Naszej fanfary —*

*Przed grobem twoim
Podarte w bojach
Staną sztandary!*

Windsor, 1941.

ŚNIŁO MI SIĘ . . .

Żonie

*Śniło mi się . . . niestety, to sen przecież,
Że jedyнкą jechałem przez Krakowskie.
Tłumy ludzi po Nowym szły Świecie,
Tłumy ludzi o twarzach beztroskich.*

*Że Warszawa, jak zawsze, jak codzień,
W nas pulsuje radością i latem,
Że o świecie jej uśmiech już wschodzi,
Że o świecie pachną już kwiaty.*

*Że Kopernik znów bawi się globem,
I że Wisła oddycha srebrzyściej,
Że wciąż Chopin duma nad sobą,
Że w Łazienkach . . . modlą się liście.*

*Rozszumiały się w głowie wspomnienia,
Poloneza urwane takty —
Dzień mnie witał twoim imieniem,
Twoich ramion malarskim aktem.*

*Otulała mnie wiosna twych dłoni.
. . . Dziś w tę wiosnę trudno uwierzyć.
Któż myślami teraz dogoni
Z Szklanej Góry błędnych rycerzy?*

*

* * * *

*Za górami stu, za lasami,
W starej baśni, liczącej sto tomów,
Za wiaduktem z białymi łukami
Lśniły okna naszego domu.*

*Tak jak dawniej, wracam nad Wisłą.
Dom nasz widzę coraz to bliżej.
Gdzie to płomień pożaru błysnął?
Skąd wyrosły ramiona krzyży?*

*Błyskawice rozdarły ciemność,
Rosną krzyży czarne kolumny,
Krwia spłynęło niebo nade mną —
Ktoś zatrzasnął wieko od trumny.*

*
* * * *

*Śniło mi się, że wracam bólu pełen,
By twej sukni ucałować skrawek,
Ale usta moje dotknęły
Skrwawionego sztandaru Warszawy.*

Wilno, 1940.

DO DZIECI W POLSCE

*Piszę tu do was wierszem list na święta,
W którym wiadomość jest arcywesoła,
Że o was myśli i zawsze pamięta
Stary znajomy—wasz Święty Mikołaj.*

*Zdradził przede mną, że sam na to czeka,
By do swej torby zebrać wasze smutki,
I że z nim razem powrócą z daleka
Wygwane z Polski dobre krasnoludki.*

*Powrócą razem z Mikołajem bajki,
Góry cukierków i pachnących gruszek,
Koty na nowo będą palić fajki,
Rodziców znajdzie też Tomcio Paluszek.*

*Powrócą czasy wrózek i rusalek,
Sen nocy letniej zbudzi się na scenach,
I już nie będzie sprzedawać zapalek
Biedna dziewczynka z bajki Andersena.*

*I przyjdzie jeszcze taki piękny grudzień,
Że się nam wszystkim aż zakręci w głowach,
Będzie Mikołaj szedł wśród tłumów ludzi,
A przed nim polska—orkiestra pułkowa!*

*Na białych koniach przyjadą trębacze,
I jak zagrają—od ucha do ucha—
To się z radości . . . chyba też popłaczę,
Choćbym wielkiego chciał udawać zucha.*

Windsor, 1941.

POZWÓL TYLKO RAZ JESZCZE

*Czy znasz piękniejszą barwę
Od nieba błękitu,
Kryształ wody źródlanej
Milczący i zimny,
Ciszę pól zadumanych
W godzinie przedświtu,
Sielski klekot bociana
Na strzesze rodzinnej?*

*Czy znasz coś smutniejszego
Od zamierzchłych wspomnień,
Oglądanych na strzępach
Starej fotografii —
Oczy dziecka i troskę,
Że ojca zapomni,
Że do ciebie napisać
Listu nie potrafi. . . ?*

*Oddam, Boże, Ci wszystko
O czym teraz piszę,
Ciszę pola i lasu,
I barwy, i dźwięki —
Pozwól tylko raz jeszcze
Dziecka śmiech usłyszeć
I zobaczyć najdroższych
Oczu syna błękit.*

Wilno, 1940.

WILNO

*Gdzieś przy ulicy sto czternastej,
Gdzieś na wybrzeżu, nad Hudsonem,
Chodzę zupełnie innym miastem —
Ojczyznę pachnie tam i domem.*

*Tak tam drzewami wiatr kołysze,
Czasem się takie głosy wedrą,
Jakby wiatr niósł je od Śnipiszek,
Jakby je zbierał pod Katedrą.*

*Nic wtedy nie wiem, nie rozumiem,
Oczy zachodzą mgłą i łzami,
A Hudson tak jak Wilia szumi,
A serce drży jak w Ostrej Bramie.*

*Ojczyzno moja! Ziemi cicha,
Ziemi z ksiąg "Pana Tadeusza",
Choć moich wołań tam nie słychać,
Nad tobą błądzi moja dusza.*

*I mleczna droga nieomylna,
Którą nie jeżdżą już subway'e,
Prowadzi prosto mnie do Wilna
Przez wszystkie smutki i nadzieje.*

*A na tej drodze . . . liczę głosy,
Modlitwy zbieram i wołania —
Od Antokola aż do Rossy —
O dzień, o słońce ZMARTWYCHWSTANIA.*

New York, 1941.

NIE PYTAJ

*Nie pytaj mnie Yoshiko-San
Czemu nie mówię ci "Ohajo!",
Czemu chcę zostać dzisiaj sam,
Czemu mi smutno w twoim kraju.*

*Nie pytaj czemu mister dziś
Nawet do ciebie się nie śmieje,
Czemu go dręczy jakaś myśl,
Chociaż hibaci dobrze grzeje.*

*Nic wytłumaczyć ci nie umiem,
Małeńka, słodka Butterfly —
Ty przecież tego nie zrozumiesz,
Że dzisiaj u nas . . . Trzeci Maj.*

Yokohama, 1941.

DO MATKI

*Wiem, że coraz ci ciężej,
Wiem, że coraz ci gorzej,
Że mnie we śnie przyzywasz,
Że już płakać nie możesz.*

*Wiem, że nie masz mieszkania,
Że nasz dom też się spalił,
Że ci wszystko ukradli,
Że ci wszystko zabrali.*

*Wiem, że jesteś już siwa,
Że o chłodzie i głodzie,
Dzień twój blaskiem nadziei
To raz gaśnie — to wschodzi.*

*Wiem o wszystkim i wołam,
Z innej ziemi, z daleka — —
Że jutrzienka już świta,
Bądź odważna i czekaj!*

*Już jest pełen po brzegi
Kielich łez i goryczy —
Powrócimy by sądzić,
Krzywdy wasze policzyć.*

*Wszystko będzie zważone
Najdokładniej, najprościej —
Nie zakwitnie nam w sercach
Nawet ziarno litości.*

*Bądź odważna i czekaj.
Nic nie zmaże z pamięci
Zbrodni tych, którzy wierzą
W "Herrenvolk" i . . . Oświęcim.*

Windsor, 1941.

1939-1941

*Drogi — —
Polskie drogi,
Przemierzone setkami tysięcy kroków — —
Widzę was teraz, drogi moje,
Pamiętne drogi
Tragicznego roku.*

*Jak ciężko, jak trudno
Zapomnieć chociaż na chwilę —
Wszystko mgłą przeminęło,
Zastygło w krwi i w pyle.*

Nie płacz — —

*Tyle mogił, tyle krzyży
O pomstę do niebios krzyczy,
Że ta jedna, świeża mogiła
Nie może się liczyć.*

* * * * *

*Wprost przed siebie.
Po drogach.
Bezgłośnie.
Może kiedyś — na śladach naszych —
Płacząca brzoza urośnie.*

* * * *

*Czy pamiętasz — —
Słoneczną radość naszych okien —
Pamiętasz noce gwiaździste,
Takie ciche, takie głębokie?*

*Wiatr gospodarzył na polach,
Pszenicznym bawił się złotem,
A w górze — wysoko w górze —
Ptak zawisł świergotem.*

*Ziemia żyzna — ziemia spokojna —
O pług, o ziarno dziś woła.*

*Polskie dzieci, jak ongiś,
Rano —
Nie modlą się w szkołach.*

*Kto sieje wiatr — —
Ten zbiera burzę. . .*

Boże — —

*O nie każ nam cierpieć dłużej,
Pozwól domy odszukać
I ból nasz wyzwól łkaniem — —
Odpuść nam nasze winy —
Zmiłuj się na nami —
Wybacz nam, Panie. —*

* * * *

*Pamiętasz — —
Święto wiśni w Atami?
Japońskie niebo nad nami,
Barwny korowód kapłanów*

*Drzewa — kwiaty bez liści —
Riksha nas wtedy zapytał
Czy będą jechać z pochodem
“Amerykańscy turyści”?*

*A ja miałem w kieszeni
Tylko yena.*

*Nie dla nas kwitły te wiśnie,
Nie dla nas były zabawy.
Nie patrz. Do piersi przyciśnij
PASZPORT Z WARSZAWY.*

*
* * * *

*Drogi — —
Polskie drogi — —
Pamiętne drogi tragicznego roku —
Bez drogowskazów was odnajdzie
Miarowy rytm żołnierskich kroków.*

*Będziemy szli, jak urzeczeni,
Jak nigdy przedtem, nigdy potem —
I wiatr się zerwie z naszej ziemi,
Popłynie burzą i łoskotem.*

*Przez wszystkie miasta, przez ulice,
I przez cmentarzy cichą zieleń —
Popłynie lotem błyskawicy
Wiść, że nadchodzą już MŚCICIELE.*

*Ten dzień — przed nami. Wyszedł z mroku,
Świt wyzwolenia jest już bliżej —
Już budzą echo naszych kroków
Przy polskich drogach — polskie krzyże.*

Windsor, 1941.

SPIS RZECZY

Wierzę	str. 5
Daleka droga	6
Wiersz o zielonej granicy	7
Warszawo!	8
Kołysanka	16
Śniło mi się	19
Do dzieci w Polsce	22
Pozwól tylko raz jeszcze	24
Wilno	26
Nie pytaj	28
Do matki	29
1939-1941	31

